

ומקפלין ומניחין אותן תחת ראשיהם, ומתכסין בכסות בגדי חול של עצמן.

כ-א ג. ואם אירע קרי לאחד מהן ונטמא, הרי הוא יוצא ויורד, והולך לו במסיבה [עמוד של בנין, שבתוכו מדרגות מסובכות] ההולכת תחת הבירה [המקדש].⁽¹⁾ לפי שאסור לבעל קרי לשהות במחנה לוי [הר הבית]. ועשו מחילה זו, בשביל שירד בה וילך לבית הטבילה ולא ילך דרך הר הבית. ומותר לו לשהות בה לפי שמקום המחילות שמתחת להר הבית לא נתקדש⁽²⁾.

ונרות היו דולקין מכאן ומכאן לאורך המחילה, כדי להאיר לו, עד שהוא מגיע לבית הטבילה.

ומדורה היתה שם, בשביל להתחמם בה לאחר שטבל.

ובית הכסא של כבוד היה שם, אצל בית הטבילה⁽³⁾. ונקרא "של כבוד", משום שהיתה לו דלת.

וזה היה כבודו — שאם מצאו אדם נעול, בידוע היה שיש שם אדם, וחוזר לאחוריו. ואם מצאו פתוח — בידוע שאין שם אדם, והיה יכול להכנס שם ולעשות צרכיו.

ירד הכהן שנטמא בקרי, וטבל בבית הטבילה. ועלה ונסתפג, ונתחמם כנגד המדורה שבבית המוקד.

ולאחר שנטהר, בא וחזר לבית המוקד, וישב לו אצל אחיו הכהנים, עד שהיו השערים של העזרה נפתחים⁽⁴⁾.

וכשנפתחו, הרי הוא יוצא והולך לו לביתו. לפי שטבול יום הוא עד הערב, ואסור בעבודה.

ד. משעלה עמוד השחר, היו תורמים את תרומת הדשן מעל גבי המזבח. והיא העבודה הראשונה בכל יום. והיו מטילים גורל בין כהני בית אב של אותו יום, מי מהם יזכה בה.

וכל מי שהיה מכהני אותו בית אב שהוא

פי המשנה למלך, שם הלכה ו'.

3. ועשו שם את בית הכסא, משום שצריך להטיל מימיו קודם טבילה. שאם לא כן, היה נטמא שוב לאחר שיטיל מימיו. וכדנתן במקואות "בעל קרי שטבל ולא הטיל מים, לכשיטיל מימיו, הריהו טמא". ראב"ד ורא"ש.

4. ואף על פי שטבול יום אינו נכנס למחנה לוי, מותר לו לשהות שם עד שיאיר היום. לפי שאין איסור זה אלא מדרבנן, ולא הטריחוהו חכמים לצאת בלילה. מפרש.

והרא"ש כתב בשם רבינו תם, דלא גזרו אלא למי שנטמא חוץ למקדש, שלא יכנס. אבל אם נטמא בפנים, אינן זקוק לצאת. ור"י תירץ, שלא גזרו אלא על החיל ועל

1. ופליגי בה רבי יוחנן וריש לקיש. חד אמר: כל המקדש כולו קרוי בירה. ולדידיה, היתה המחילה הולכת תחת המקדש, וראשה השני פתוח חוץ לעזרה, למקום הטבילה. וחד אמר: מקום יש בהר הבית ובירה שמו. ולדידיה, היתה המחילה נמשכת תחת אותו מקום.

2. ואפילו לרבי יוחנן דאמר "מחילות שתחת היכל, קודש", הני מילי בפתוחות לעזרה. אבל מחילות הפתוחות להר הבית, הרי הן חול.

והיה הממונה בא, ודפק עליהן על שערי הר הבית, והן [השומרים] פתחו לו. ואחר כך דפק על שערי בית המוקד, ופתחו לו.

אמר להן הממונה לכהנים: מי שטבל – יבא ויפיק, ישתתף בגורל!

הפיסו⁽⁶⁾ בחציו המקודש⁽⁷⁾ של בית המוקד⁽⁸⁾. וזכה מי שזכה בתרומת הדשן.

גמרא:

שנינו במתניתין: בשלשה מקומות הכהנים שומרים בבית המקדש.

רוצה להשתתף בגורל כדי לזכות לתרום את הדשן – היה משכים וטובל, עד שלא יבא הממונה על הגורל! שאם יעלה בגורל, יהיה מוכן לעבודה זו. שהרי אין אדם נכנס לעזרה עד שיטבול, ואפילו אם הוא טהור.

וכי באיזה שעה הממונה בא?

לא כל העתים שוות.

פעמים שהוא בא מ"קרות הגבר", שהוא בשליש של החצי השני של הלילה. ופעמים שאינו בא בשעה ההיא. אלא, או פמוך לו לזמן זה מלפניו, או סמוך לו מאחוריו, ואין לכך שעה קבועה. אבל באמצע הלילה אינו בא כלל⁽⁵⁾.

עזרת הנשים. אבל על כל שאר מחנה לוי לא גזרו. ויעויין עוד בראב"ד במה שכתב בזה.

5. והראב"ד פירש, דבתמיה קאמר. וכי יודע הוא באיזה שעה הממונה בא? והרי אין לכך שעה קבועה. לפיכך צריך הוא להשכים ולטבול בזמן מוקדם ביותר, שברור לו שלא יגיע בו הממונה, כדי שעד שיבוא הממונה יהיה טבול ומוכן לעבודה.

6. דאין מטילים פייס אלא בקודש. כדכתיב "בבית אלהים נהלך ברגש". ודרשינן דאתי האי קרא לדין לפייס [שהיה משמיע קול המון עם רב ומעורר רגש. ויש בזה משום כבוד למלך], שיש לו להעשות בבית אלהים. [יומא כה א].

ולא היו מפייסים בעזרה גופה משום שכך היה מעשה הפייס:

היו כל כהנים עומדים בעיגול והממונה היה נוטל מצפנת של אחד מהן, לידע שממנו מתחיל המנין, ומוציא איזה מספר מפיו. ואותו כהן שבו היה מסתיים המנין היה זוכה בפייס. וגנאי הוא

לעמוד בעזרה ללא מצנפת.

ועוד, שהיו צריכין כולם לעמוד בעיגול. ואם היו עושין כן בעזרה, היו אחוריהם אל ההיכל, וגנאי הוא. מפרש. וכן איתא בתוספות שם.

7. מפרש. אכן מדברי הרא"ש יש להוכיח, שהיה הפייס בחול. דכתב בטעמא ד"כל הרוצה להפיס משכים וטובל", משום שיהיה מזומן מיד לעבודה. או דחיישינן שמא ימהר ויכנס לעזרה בלא טבילה, מחמת חיבוב המצוה. ואי נעשה הפייס בעזרה, הא לא צריך לכל זה. דתיפוק ליה משום דכל הנכנס לעזרה צריך טבילה. מקדש דוד. ויעויין עוד בגבורת ארי, יומא כ"ד.

8. ואף על גב דשאר פייסות היו בלשכת הגזית, התם היינו טעמא, מפני שאותן הכהנים העומדים בעזרה היו קרובים ללשכת הגזית. אבל פייס זה היה קודם שירדו הכהנים לעזרה. מפרש.

אבל מהרמב"ם ריש פרק ו מתמידין ומוספין נראה, דאף פייס זה היה בלשכת הגזית. תוספות יום טוב.

והוינן בה: **מנא הני מילי** שהכהנים שומרים בשלשה מקומות⁽⁹⁾?

אמר אביי: אמר קרא, "והחונים לפני המשכן קדמה לפני אהל מועד מזרחה משה ואהרן ובניו, שומרים משמרת המקדש למשמרת בני ישראל, והזר הקרב יומת". ואהרן ושני בניו, הרי שלשה. מכאן דשלש שמירות בעינן⁽¹⁰⁾.

ופרכינן: אמרי, אין הכי נמי, דשימור בעלמא אשכחן בהאי קרא דבעי. מיהו אנן הכי קמיבעיא לן: שהרי מתניתין קתני "בשלשה מקומות הכהנים שומרים בבית המקדש", דמשמע שהכהנים שומרים לחוד, מלבד מה שהלויים שומרים לחוד בעשרים ואחד מקומות אחרים. [כדתנן במדות].

ואילו בקרא דשמירה כהנים ולויים בהדי הדדי כתיב, וכדכתיב "משה ואהרן ובניו". ומשה לוי היה.

ומשנינן: אמרי, הכי קאמר קרא:

"והחונים לפי המשכן קדמה לפני אהל מועד מזרחה — משה!"

והדר כתיב בסיפא דקרא "אהרן ובניו שומרים משמרת המקדש למשמרת בני ישראל". שאהרן שמר בחד מקום, ובניו בשני מקומות נוספים. הרי שלשה מקומות בכהנים לבדם.

ומפרשינן: וממאי דהפסוק חצוי לשני חלקים, ורישיה וסיפיה לאו מאותו ענין מיירי? — מדכתיב בראש הפסוק "והחונים", וכתיב בתריה "שומרים". ומשמע, לויים "חונים" במקום אחד לחוד, וכהנים "שומרים" לחוד במקום אחר.

ושוב מקשינן: ואימא, כולהו [אהרן ושני בניו] בחד מקום לחודיה היו שומרים יחד. ואכתי מנלן שלשה מקומות?

ומשנינן: לא סלקא דעתך לומר כן. דהא כ"משה" דכתיב בהאי קרא משוינן להו. מה משה בחד מקום לחודיה, בפני עצמו ולא יחד עמהם, אף אהרן ובניו, כל חד וחד מינייהו היה שומר בחד מקום לחודיה, בפני עצמו.

רב אשי אמר: מסיפיה דקרא שמעינן, דבשלשה מקומות שמרו. דשלשה זמני שמירה כתיב ביה. א. "שומרים", ב.

9. אבל על גוף מצות שמירה לא קמיבעיא לן. דהא להדיא כתיב בפרשת קרח בלשון ציווי, "ושמרו את משמרת הקודש". וכן, "ושמרתם את משמרת הקדש". חק נתן.

ובבאורי הגר"א למשניות כתב, דמהאי קראי דכתיבי בפרשת קרח ליכא לאיתויי. דשם מפורשת הסיבה — כדי שלא יכנס זר למשכן. וטעם זה אינו נוהג במקדש, שהרי שעריו מסוגרים.

10. ואף דהאי קרא במשכן כתיב, הוא הדין למקדש. משום דמקדש איקרי משכן. ראב"ד. ויש לחקור, האם גם במה גדולה איקרי משכן, לענין מצות שמירה. מקדש דוד.

ופשטיגן: **תא שמע**, דתנן: אחד השערים שבצד צפון של העזרה, היה שער הניצוץ. וכמין אכסדרה פתוחה היה. ועליה בנויה על גבה של האכסדרה הזו. ובה היו הכהנים שומרים. לפי שכל ג' המקומות שהכהנים שומרים בהם, צריכים להיות מלמעלה. אבל כל עשרים ואחד מקומות של שמירת הלויים לא היו במקום גבוה, אלא מלמטה בגובה הקרקע⁽¹⁾.

ומקצתו של בית הניצוץ היה בנוי בעזרה, אלא שפתח היה לו לחול! למקום בהר הבית שלא היה קדוש בקדושת עזרה.

הרי קתני להדיא דעליה ממש היתה.

והוינן בה: **מנא הני מילי** שהכהנים שומרים מלמעלה והלויים מלמטה⁽²⁾?

"משמרת הקדש", ג. "למשמרת בני ישראל"⁽¹¹⁾. ואי רק בחד מקום שמרו, אם כן לא הוי אלא שמירה אחת.

כ-ב שנינו במתניתין: **בבית אבטינס ובבית הניצוץ היו עליות!**

איבעיא להו: האם עליות ממש הו, ככל העליות שבנויות מעל הבתים, והבית שתחתיהן עשוי לשמוש.

או דלמא, לא היה בית בנוי תחתיהן אלא היו בנויות על גבי עמודים או על מקום גבוה בעזרה. והא דקרי להו עליות, היינו משום דהו **מגבה גביחי** מקרקע העזרה, **בעליות**, לפי ששמירת הכהנים צריכה שתהיה במקום גבוה.

בפנים, שמרו הלויים מבחוץ. וכן כתב הר"ש בריש מדות.

ויעויין בב"ח שם, שתלה מחלוקתם בפלוגתא אביי ורבא לקמן כו א.

ועוד שיטה שלישית יש בזה, והיא שיטת פסקי תוספות והרא"ש, שבג' מקומות שמרו הלויים עם הכהנים יחד, ובי"ח מקומות נוספים שמרו לבדם. נמצא בין כולם כ"א מקומות.

ויעויין במשנה למלך שם, שהאריך בביאור כל השיטות.

2. כן איתא במפרש. והוא לשיטתו אדיל, דלא שמרו הלויים בג' מקומות ששמרו בהם הכהנים. אבל הרא"ש והראב"ד פירשו, דהכי הוינן בה: מנלן דשמרו הלויים גם בג' מקומות ששמרו הכהנים, והכהנים למעלה והלויים למטה?

וכשיטת הסמ"ג (הובאה לעיל בהערה 1) קיימא להו.

11. ובשלישי הגיבורים הלכה יז כתב, דבכל מקום היתה משמרת של עשרה כהנים. וכן במשמרת הלויים.

וכן משמע מהרמב"ם בפרק ח מבית הבחירה הלכה ד, שכתב "וארבע ועשרים עדה שומרין אותו בכל לילה תמיד, בארבעה ועשרים מקום". ואפשר שטעמו משום שאין דבר שבקדושה פחות מעשרה". תפארת ישראל.

1. אבל לא קאי על בית הניצוץ עצמו. ששם לא שמרו הלויים כלל. שהרי לא חשיב ליה לקמן בהדי כ"א מקומות ששמרו בהם הלויים. מפרש. וכן היא דעת הרמב"ם בפרק ח מבית הבחירה הלכה ח.

אבל הסמ"ג בחלק העשין סימן קסה כתב, שהיו הלויים שומרים אף בג' מקומות ששמרו הכהנים, מלבד כ"א מקומות ששמרו לבדם: בבית אבטינס ובבית הניצוץ שהיו עליות, שמרו מתחתיהן. ובבית המוקד ששמרו בו הכהנים